Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τα ειδικά προγράμματα υλοποίησης του πέμπτου προγράμματος πλαισίου δράσεων έρευνας και εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (1998-2002)

(98/C 236/09)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

COM(1998) 306 τελικό — 98/0188(CNS)

(Υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 10 Ιουνίου 1998)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και ιδίως το άρθρο 7,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινβουλίου,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Εκτιμώντας:

ότι με την απόφαση .../.../Ευρατόμ το Συμβούλιο θέσπισε το πέμπτο πρόγραμμα πλαίσιο κοινοτικών δραστηριοτήτων έρευνας και εκπαίδευσης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (1998-2002), στο οποίο καθορίζονται οι δραστηριότητες προς διεξαγωγή από το Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ) για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας·

ότι το άρθρο 3 του πέμπτου προγράμματος πλαισίου ορίζει ότι το πρόγραμμα αυτό υλοποιείται μέσω ειδικών προγραμμάτων θεσπιζόμενων σύμφωνα με το άρθρο 7 της συνθήκης, ένα από τα οποία αφορά ειδικότερα το ΚΚΕρ·

ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 της απόφασης 94/268/Ευρατόμ του Συμβουλίου [1], σχετικά με το τέταρτο πρόγραμμα πλαίσιο κοινοτικών δραστηριοτήτων έρευνας και εκπαίδευσης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (1994-1998), και σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3 της απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τα ειδικά προγράμματα με τα οποία υλοποιούνται οι άμεσες δράσεις του τετάρτου προγράμματος πλαισίου, η Επιτροπή ζήτησε να διενεργηθεί εξωτερικ αξιολόγηση, το προϊόν της οποίας διαβίβασε, μαζί με τα συμπεράσματα και τις παρατηρήσεις της, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών·

ότι ζητήθηκε η γνώμη της επιστημονικής και τεχνικής επιτροπής και του διοικητικού συμβουλίου του ΚΚΕρ σχετικά με τους επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους του παρόντος ειδικού προγράμματος, όπως περιγράφεται στο έγγραφο εργασίας που ενέκρινε η Επιτροπή στις 5 Νοεμβρίου 1997 [2], καθώς και στην παρούσα απόφαση·

ότι η απόφαση .../.../Ευρατόμ, σχετικά με τους κανόνες συμμετοχής των επιχειρήσεων, των κέντρων ερευνών και των πανεπιστημίων, επιτρέπει τη συμμετοχή του Κοινού Κέντρου Ερευνών σε έμμεσες δράσεις·

ότι, κατά την εφαρμογή του παρόντος προγράμματος ενδέχεται να κριθεί σκόπιμη, σύμφωνα με το κεφάλαιο Χ της συνθήκης, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων διεθνούς συνεργασίας με άλλες τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς·

ότι η εφαρμογή του παρόντος προγράμματος συνεπάγεται επίσης δραστηριότητες και μηχανισμούς με στόχο την τόνωση, τη διάδοση και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της ΕΤΑ, ιδίως όσον αφορά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), καθώς και δραστηριότητες στήριξης της κινητικότητας και της κατάρτισης των ερευνητών·

ότι, σύμφωνα με τους στόχους του πρώτου σχεδίου δράσης για την καινοτομία, οι ερευνητικές δραστηριότητες του πέμπτου προγράμματος πλαισίου πρέπει να είναι ακριβέστερα προσανατολισμένες στην καινοτομία· ότι το ΚΚΕρ θα πρέπει να επιδιώξει ένθερμα δραστηριότητες στον τομέα της καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας·

ότι το Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ) θα πρέπει να αναπτύξει δραστηριότητες έρευνας και εκπαίδευσης προς διεξαγωγή με άμεσες δράσεις, ιδίως τις εργασίες που έχουν ανατεθεί με τη συνθήκη στην Επιτροπή· ότι θα πρέπει η Επι-

[1] ΕΕ L 115 της 6.5.1994, σ. 31· απόφαση όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την απόφαση 96/253/Ευρατόμ (ΕΕ L 86 της 4.4.1996, σ. 72).

[2] COM(95) 553 τελικό της 5.11.1997.

τροπή να αναλάβει τις εργασίες που της αναλογούν στον τομέα της πυρηνικής σχάσης, αξιοποιώντας την τεχνική εμπειρογνωμοσύνη του ΚΚΕρ· ότι θα πρέπει να αποδοθεί ιδαίτερη προσοχή στην ασφάλεια του κύκλου του πυρηνικού καυσίμου και στις επιπτώσεις του για τον άνθρωπο και για το περιβάλλον·

ότι θα πρέπει να παρακολουθείται η υλοποίηση του παρόντος προγράμματος με σκοπό την ενδεχόμενη προσαρμογή του στις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις και ανάγκες· ότι κρίνεται σκόπιμο να αξιολογηθεί σε εύθετο χρόνο από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες η πρόοδος του προγράμματος,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του πέμπτου προγράμματος πλαισίου, θεσπίζεται ειδικό πρόγραμμα άμεσων δράσεων έρευνας και εκπαίδευσης, προς διεξαγωγή από το ΚΚΕρ, (καλούμενο στο εξής «ειδικό πρόγραμμα») για την περίοδο από [. . .] έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002.

Άρθρο 2

1. Σύμφωνα με το παράρτημα III του πέμπτου προγράμματος πλαισίου, το ποσό που κρίνεται αναγκαίο για την εκτέλεση άμεσων δράσεων από το ΚΚΕρ βάσει του παρόντος προγράμματος (καλούμενο στο εξής «ποσό») ανέρχεται σε 326 εκατομμύρια Ecu.

2. Στο παράρτημα I δίνεται ενδεικτική κατανομή του ως άνω ποσού.

3. Από το ποσό αυτό,

— 82,3 εκατομμύρια Ecu αφορούν την περίοδο 1998-1999,

— 243,7 εκατομμύρια Ecu αφορούν την περίοδο 2000-2002.

Το ανωτέρω ποσό αναπροσαρμόζεται τηρώντας τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του πέμπτου προγράμματος πλαισίου.

4. Η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή καθορίζει, μεριμνώντας για την τήρηση των επιστημονικών και τεχνολογικών στόχων και των προτεραιοτήτων που αναλύονται στην παρούσα απόφαση, τις πιστώσεις για κάθε οικονομικό έτος, λαμβάνοντας υπόψη τους διαθέσιμους πόρους που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο των πολυετών δημοσιονομικών προοπτικών.

Άρθρο 3

1. Οι κύριοι άξονες, οι επιστημονικοί και τεχνολογικοί στόχοι, καθώς και οι προτεραιότητες του παρόντος προγράμματος παρατίθενται στο παράρτημα II. Καθορίζονται σύμφωνα με τις βασικές αρχές και τις τρεις κατηγορίες κριτηρίων επιλογής που αναφέρονται στο παράρτημα I του πέμπτου προγράμματος πλαισίου.

2. Οι γενικοί κανόνες για την κοινοτική χρηματοδοτική συμβολή καθορίζονται στο άρθρο 4 του πέμπτου προγράμματος πλαισίου.

3. Οι άμεσες δράσεις ΕΤΑ ορίζονται στα παραρτήματα II και IV του πέμπτου προγράμματος πλαισίου.

4. Οι ιδιαίτεροι κανόνες για την υλοποίηση του παρόντος προγράμματος παρατίθενται στο παράρτημα III.

Άρθρο 4

Βάσει των κριτηρίων που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1, και των επιστημονικών και τεχνολογικών στόχων, καθώς και των προτεραιοτήτων που αναφέρονται στο παράρτημα II, η Επιτροπή:

α) παρακολουθεί την υλοποίηση του παρόντος ειδικού προγράμματος και υποβάλλει, κατά περίπτωση, προτάσεις προσαρμογής, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του πέμπτου προγράμματος πλαισίου·

β) διενεργεί εξωτερική αξιολόγηση των δραστηριοτήτων που διεξάγονται στους καλυπτόμενους από το παρόν πρόγραμμα τομείς, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του πέμπτου προγράμματος πλαισίου.

Άρθρο 5

1. Η Επιτροπή εκπονεί πρόγραμμα εργασίας, προσδιορίζοντας:

α) το περιεχόμενο του παραρτήματος II·

β) το ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του ειδικού προγράμματος.

2. Το ανωτέρω πρόγραμμα εργασίας ενημερώνεται κατά περίπτωση.

Άρθρο 6

1. Η Επιτροπή επιφορτίζεται με την εκτέλεση του παρόντος προγράμματος που διεξάγεται από το ΚΚΕρ.

2. Στην ανωτέρω εργασία η Επιτροπή επικουρείται από το διοικητικό συμβούλιο του ΚΚΕρ (καλούμενο στο εξής «διοικητικό συμβούλιο»).

3. Ο εκπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στο διοικητικό συμβούλιο:

— σχέδια μέτρων σχετικά με την εκπόνηση και την ενημέρωση του προγράμματος εργασίας που αναφέρεται στο άρθρο 5 της παρούσας απόφασης,

— τη συγγραφή υποχρεώσεων για την εξωτερική αξιολόγηση που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του πέμπτου προγράμματος πλαισίου,

— οποιαδήποτε αναπροσαρμογή των εμφαινόμενων στο παράρτημα II στόχων και προτεραιοτήτων ή της ενδεικτικής κατανομής των εμφαινόμενων στο παράρτημα I του ειδικού προγράμματος χρηματοδοτικών πόρων, ώστε να εξακολουθήσουν να είναι τα ενδεδειγμένα για τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις και ανάγκες.

4. Η Επιτροπή ενημερώνει τακτικά το διοικητικό συμβούλιο σχετικά με την πορεία της εκτέλεσης του παρόντος ειδικού προγράμματος.

Άρθρο 7

Η Επιτροπή έχει δικαίωμα να ζητεί από το ΚΚΕρ να εκτελεί, με βάση το κριτήριο του αμοιβαίου οφέλους, έργα με νομικές οντότητες εγκατεστημένες σε τρίτες χώρες, όταν αυτό συμβάλλει πρακτικώς στην εκτέλεση άμεσων δράσεων.

Άρθρο 8

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΚΡΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ελεγχόμενη θερμοπυρηνική σύντηξη	5,52 %
Ασφάλεια της πυρηνικής σχάσης	43,56 %
Έλεγχος πυρηνικών υλών και πυρηνικές διασφαλίσεις	43,56 %
Παροπλισμός μονάδων και διαχείριση αποβλήτων	7,36 %
Σύνολο	326 εκατομμύρια Ecu [1] [2]

[1] Από τα οποία ποσοστό περίπου 6 % μπορεί να διατεθεί για αναγνωριστική έρευνα και έως 2 % για την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων του ίδιου του ΚΚΕρ και τη μεταφορά τεχνολογίας.

[2] Το συνολικό αυτό ποσό περιλαμβάνει τη συμβολή του προϋπολογισμού του ΚΚΕρ που είναι αναγκαία για τη συμμετοχή του κέντρου στις δράσεις επιμερισμένης δαπάνης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Α. **Αποστολή του ΚΚΕρ**

Το ΚΚΕρ έχει ως αποστολή να προσφέρει υπαγορευόμενη από τη ζήτηση επιστημονική και τεχνική στήριξη για τη χάραξη, την άσκηση και την παρακολούθηση πολιτικών της ΕΕ. Όντας υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ΚΚΕρ λειτουργεί ως επιστημονικό και τεχνολογικό κέντρο αναφοράς για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ευρισκόμενο πλησίον της διαδικασίας χάραξης πολιτικής, εξυπηρετεί το κοινό συμφέρον των κρατών μελών, ενώ παράλληλα δεν υπακούει σε εμπορικές ή εθνικές σκοπιμότητες.

Με τη διεξαγωγή εξειδικευμένης υψηλού επιπέδου έρευνας σε στενή επαφή με τη βιομηχανία και άλλους φορείς, το ΚΚΕρ υποστηρίζει τους ιθύνοντες χάραξης πολιτικής στην αντιμετώπιση των ανησυχιών του μεμονωμένου πολίτη, αμβλύνοντας την αντιδικία μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος και προωθώντας την αειφόρο ανάπτυξη.

Η εργασία του ΚΚΕρ εξαρτάται από εντατική δικτύωση με δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα των κρατών μελών μέσω, για παράδειγμα, δικτύων έρευνας, κοινών έργων ή ανταλλαγών προσωπικού. Τούτο έχει σημασία επειδή η αποστολή του ΚΚΕρ είναι συμπληρωματική ως προς το μέρος έμμεσης δράσης του πέμπτου προγράμματος πλαισίου· ενώ οι έμμεσες δράσεις θα εξακολουθήσουν να αποτελούν τον κυριότερο μηχανισμό της ΕΕ για την ανάπτυξη και δοκιμή νέων ιδεών, το ΚΚΕρ έχει ως ρόλο να υποβοηθήσει την εφαρμογή τους στην υπηρεσία εκείνων που χαράσσουν την πολιτική.

Β. **Στόχος: διατήρηση στάσης επαγρύπνησης**

Μειούται το ποσοστό της δραστηριότητας του ΚΚΕρ που είναι αφιερωμένο στις πυρηνικές δραστηριότητες. Η πυρηνική ενέργεια θεωρείται ώριμη τεχνολογία και, για λόγους που πρόσφατα αναλύθηκαν στο κοινοτικό ενδεικτικό πυρηνικό πρόγραμμα, δεν ευρίσκεται σε στάδιο παραγγελίας κανένας νέος σταθμός ηλεκτροπαραγωγής.

Παρόλ' αυτά, η πυρηνική ενέργεια εξακολουθεί να καλύπτει το ένα τρίτο περίπου της ευρωπαϊκής ηλεκτροπαραγωγής και απαιτείται περαιτέρω επαγρύπνηση για να κατοχυρωθεί η συνέχιση των μέχρι τώρα αξιοσημείωτων επιδόσεων της Ευρώπης σε θέματα ασφάλειας, να διατηρηθεί η καταβολή προσπαθειών για να αποφευχθεί η εξάπλωση των πυρηνικών υλών και να υπάρξει αποδοτική διαχείριση της επεξεργασίας και μακροχρόνιας αποθήκευσης πυρηνικών αποβλήτων. Αντιπροσωπεύουν νέες προκλήσεις το απόθεμα αντιδραστήρων των οποίων αυξάνει η μέση ηλικία, η διεύρυνση της Ένωσης προς χώρες όπου επικρατεί διαφορετική νοοτροπία ασφάλειας και η υπαγωγή στις διασφαλίσεις υλών προερχόμενων από τη διαδικασία αφοπλισμού.

Η Επιτροπή υπέχει ιδιαίτερες υποχρεώσεις, στο πλαίσιο της συνθήκης, σε θέματα πυρηνικής ενέργειας, και ανέκαθεν στηριζόταν στο ΚΚΕρ για παροχή τεχνικής στήριξης ανταποκρινόμενης στις τεχνολογικές εξελίξεις και στις νέες προκλήσεις.

Στόχος του ΚΚΕρ είναι επομένως να

— Στηρίζει την Επιτροπή στις υποχρεώσεις που υπέχει βάσει της συνθήκης

— Επαγρυπνεί ώστε να διατηρηθούν οι εξαίρετες επιδόσεις της Ευρώπης σε θέματα ασφάλειας και διασφαλίσεων

— Προετοιμάζεται για την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων

Τα κριτήρια επιλογής των δραστηριοτήτων του ΚΚΕρ είναι τα ακόλουθα δύο

— Συνάφεια προς τις πολιτικές που ασκεί η ΕΕ. Η κατανόηση του θεματολογίου πολιτικών επιτρέπει στις εκτελούμενες από το ΚΚΕρ ερευνητικές εργασίες να είναι έγκαιρες και να στηρίζουν τη χάραξη πολιτικής στα πεδία όπου χρειάζεται περισσότερο

— Επικουρικότητα. Αυτή παρουσιάζει δύο πτυχές. Κατά πρώτο, πρέπει να διεξάγεται έρευνα σε χώρο όπου είναι ενδεδειγμένη η εμπλοκή της ΕΕ, και κατά δεύτερο θα πρέπει να είναι σκόπιμο η εμπλοκή αυτή να πραγματοποιείται μέσω του ΚΚΕρ. Τοιουτοτρόπως, το ΚΚΕρ δραστηριοποιείται μόνο στους τομείς όπου προσφέρει προστιθέμενη αξία η μοναδική πανευρωπαϊκή ταυτότητά του. Στον πυρηνικό τομέα, η δράση του δικαιολογείται από τις διασυνοριακές πλευρές της πυρηνικής ασφάλειας και των πυρηνικών διασφαλίσεων και από τις ανησυχίες του κοινού για τα σχετικά ζητήματα.

Γ. **Πρόγραμμα του ΚΚΕρ**

Το ειδικό πρόγραμμα του ΚΚΕρ για το πέμπτο πρόγραμμα πλαίσιο έχει διαμορφωθεί με σκοπό να εστιαστούν οι δραστηριότητες σε τομείς όπου έχουν υψηλή προστιθέμενη αξία για την Ευρώπη ή που αντιστοιχούν σε αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί με τη συνθήκη Ευρατόμ στην Επιτροπή. Οι δραστηριότητες αυτές στοχεύουν στο να βελτιστοποιηθεί, σε ευρωπαϊκό ή ακόμη και σε διεθνές πλαίσιο η χρήση των ειδικών μονάδων και κεντρικών αρμοδιοτήτων του ΚΚΕρ, ιδιαίτερα όπου το ΚΚΕρ διαθέτει αναντίρρητη αριστεία και είναι ο μοναδικός γνώστης του θέματος στην Ευρώπη.

Οι εργασίες με αντικείμενο τη σύντηξη θα αποκλιμακωθούν σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου να αναβάλει τη λήψη απόφασης για το επόμενο επιστημονικό εγχείρημα (next step) και θα συγκεντρωθούν σε πολυδύναμη έρευνα με αντικείμενο τα υλικά.

Οι δραστηριότητες με αντικείμενο την ασφάλεια της πυρηνικής σχάσης θα αξιοποιήσουν τις μοναδικές διευκολύνσεις του ΚΚΕρ και θα επικεντρωθούν σε τομείς όπου το κέντρο θεωρείται ως πόλος αναφοράς για την Ευρώπη, όπως οι ακτινίδες, και σε τομείς όπου το κοινό εκφράζει ανησυχίες, όπως τα σοβαρά ατυχήματα και η διαχείριση αποβλήτων. Οι εργασίες με αντικείμενο τη γήρανση των υλικών αντιδραστήρα θα αυξηθούν ώστε να αντανακλαστεί η αυξανόμενη σημασία του ζητήματος αυτού για τις αρμόδιες για την ασφάλεια αρχές και τη βιομηχανία. Κάποιος βαθμός προτεραιότητας θα δοθεί στις ανάγκες των χωρών που αφορά η διεύρυνση της ΕΕ.

Θα συνεχιστούν στο ίδιο επίπεδο οι εργασίες με αντικείμενο τον έλεγχο πυρηνικών υλών, ώστε να ανταποκρίνονται στις σημερινές και μελλοντικές ανάγκες των επιθεωρητών. Οι δραστηριότητες αυτές θα αφορούν τεχνικές μέτρησης, ανάλυσης και παρακολούθησης και την επιμόρφωση επιθεωρητών. Θα εκπονηθούν κάποιες μελέτες προοπτικών για να προβλεφθούν οι επιπτώσεις που θα έχουν στις διασφαλίσεις οι προτεινόμενες αλλαγές στον κύκλο του πυρηνικού καυσίμου και για να προσδιοριστεί κατά πόσο μπορεί να χρησιμοποιηθεί τηλεπισκόπηση για την ανίχνευση παράνομων δραστηριοτήτων.

Τέλος, θα παροπλιστούν ορισμένες απηρχαιωμένες μονάδες.

Το παρόν πρόγραμμα δεν θα πρέπει να θεωρείται σχέδιο του προγράμματος εργασιών κατά την επόμενη τετραετία, αλλά μάλλον ως γενικές αδρές γραμμές που αντανακλούν την τρέχουσα εικόνα των θεμάτων άσκησης πολιτικής και των προτεραιοτήτων της. Πρέπει να αναμένονται αλλαγές στο πρόγραμμα του ΚΚΕρ, καθώς προοδεύει η επιστήμη και η τεχνολογία, και παράλληλα με την αλλαγή των θεμάτων άσκησης πολιτικής και των προτεραιοτήτων των πελατών του κέντρου.

1. *Ελεγχόμενη θερμοπυρηνική σύντηξη*

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα με αντικείμενο τη θερμοπυρηνική σύντηξη αντιπροσωπεύει από κοινού προσπάθεια όπου όλες πρακτικώς οι δραστηριότητες της ΕΕ συντονίζονται σε μια ενιαία διαχειριστική δομή. Οι δραστηριότητες του ΚΚΕρ συμπληρώνουν τις ανάλογες που διεξάγονται από τα κράτη μέλη και είναι πλήρως ενταγμένες στην κοινή αυτή προσπάθεια, στο ίδιο επίπεδο με τους συνδέσμους Ευρατόμ. Ως εκ τούτου, με βάση το παρόν πρόγραμμα, θα διακοπούν οι δραστηριότητες με αντικείμενο το χειρισμό του τριτίου και δεν θα εισέλθει ραδιενεργό υλικό στη μονάδα ETHEL, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άλλους μη πυρηνικούς σκοπούς. Οι δραστηριότητες του ΚΚΕρ θα επικεντρωθούν σε ειδικές δεξιότητες και μονάδες του ΚΚΕρ, και αφορούν:

— έρευνα και δοκιμή, με ιδιαίτερη έμφαση στα υλικά χαμηλής επαγόμενης ραδιενέργειας, στην αλληλεπίδραση του υδρογόνου και των ισοτόπων του με υλικά και δομοστοιχεία και συμμετοχή στην εκπόνηση μελετών ασφάλειας και περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

2. *Ασφάλεια της πυρηνικής σχάσης*

Μολονότι σήμερα η πυρηνική σχάση θεωρείται ώριμη τεχνολογία, τόσο η ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων όσο και η διαχείριση του κύκλου του πυρηνικού καυσίμου, ιδίως η διαχείριση αποβλήτων, προκαλεί μεγάλη ανησυχία στο κοινό. Επίσης οι δημόσιες αρχές επαγρυπνούν και πιέζουν για συνεχή βελτίωση, η δε βιομηχανία διατηρεί ζωηρό ενδιαφέρον για νέες τεχνολογίες και περαιτέρω βελτιώσεις. Το ΚΚΕρ υποστηρίζει τις προσπάθειες αυτές που καταλαμβάνουν τον πυρήνα της αποστολής του. Το κέντρο προσφέρει επίσης μοναδικές εγκαταστάσεις και παραδοσιακή ικανότητα και επιστημονική αριστεία, ενώ επικεντρώνεται σε δραστηριότητες όπου είναι αναντίρρητη η προστιθέμενη αξία λόγω της στήριξής του. Οι δραστηριότητες αυτές αφορούν:

— τη γήρανση υλικών και δομοστοιχείων· προσδιορισμό της εναπομένουσας διάρκειας ζωής των αντιδραστήρων και των βασικών τους κατασκευαστικών στοιχείων, βελτίωση και έλεγχο καταλληλότητας τεχνικών επιθεώρησης εγκαταστάσεων σε υπηρεσία, μέσω της αξιολόγησης της δομοστατικής ακεραιότητας και της ανάπτυξης μεθοδολογιών και με τον έλεγχο καταλληλότητας τεχνικών μη καταστρεπτικής εξέτασης,

— την ασφάλεια του κύκλου του πυρηνικού καυσίμου: η βασική έρευνα με αντικείμενο τις ακτινίδες αποτελεί περιοχή όπου το ΚΚΕρ θεωρείται ως το κέντρο αριστείας και στην οποία θα παραχθούν αναλυτικές γνώσεις για τις ιδιότητες των εν λόγω στοιχείων. Αυτό είναι ουσιαστικής σημασίας για την ασφάλεια και την απόδοση ολόκληρου του κύκλου του καυσίμου (βασικές ιδιότητες νέων καυσίμων και αποβλήτων, έκδοση αδειών λειτουργίας και βιομηχανικές δραστηριότητες όπως επανεπεξεργασία, κατεργασία, αποθήκευση και διάθεση

αποβλήτων και αναλωμένου καυσίμου), ιδιαίτερα δίνει τη δυνατότητα εκπόνησης αναλυτικών μελετών των φαινομένων που συμβαίνουν στη διάρκεια της ακτινοβόλησης του πυρηνικού καυσίμου, καθώς και την αριστοποίηση των καυσίμων αυτών για να βελτιωθεί τόσο η ασφάλεια όσο και ο βαθμός απόδοσης (π.χ. αυξημένος ρυθμός ακτινοβόλησης, προηγμένα καύσιμα)· μελέτες με αντικείμενο το διαμερισμό και την μεταστοιχείωση θα εστιαστούν στην καθήλωση της ραδιοτοξικότητας των αποβλήτων με τη μείωση ή και την εξάλειψη μάλιστα, της παρουσίας ακτινιδών και άλλων ραδιενεργών στοιχείων μακρού χρόνου ημιζωής στον κύκλο του πυρηνικού καυσίμου, στην ανάπτυξη ενδεδειγμένων τεχνικών για την κατεργασία των εν λόγω υλικών,

— μελέτη των ακτινοβολημένων καυσίμων με σκοπό την απευθείας διάθεση, ιδιαίτερα το χαρακτηρισμό ακτινοβολημένων καυσίμων, την εξέταση της μακροχρόνιας συμπεριφοράς υπό συνθήκες αποθήκευσης και τελικής διάθεσης, και τον προσδιορισμό των κινδύνων που συνδέονται με τη ραδιοτοξικότητά τους,

— τη μελέτη σοβαρών ατυχημάτων, συμπεριλαμβανομένης της εκμετάλλευσης, σε ευρωπαϊκό δίκτυο και με την υποστήριξη διεθνών εταίρων, της μονάδας FARO — της μόνης του είδους της στον κόσμο — που θα καταστήσει δυνατή τη μελέτη φαινομένων εντός και εκτός του δοχείου, μετά από τήξη του πυρήνα, χρησιμοποιώντας πραγματικά υλικά και αντιπροσωπευτικές διατάξεις. Το ΚΚΕρ θα φιλοξενήσει στις μεγάλες εγκαταστάσεις του, ιδιαίτερα την FARO, ερευνητικές ομάδες από κέντρα των κρατών μελών και, ανταποδίδοντας, θα συμβάλει σε ευρωπαϊκά ή διεθνή έργα.

3. *Έλεγχος πυρηνικών υλών και πυρηνικές διασφαλίσεις*

Η επιστημονική και τεχνική στήριξη που είναι αναγκαία για την υλοποίηση των διασφαλίσεων κατ' εφαρμογή του κεφαλαίου VII της συνθήκης και των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συνθήκη για τη μη εξάπλωση των πυρηνικών και την εφαρμογή του προγράμματος στήριξης του ΔΟΑΕ από την Επιτροπή αποτελεί μέρος διττής διαδικασίας:

— ανταπόκρισης στις τεχνολογικές προκλήσεις των μεγάλων μονάδων κύκλου του πυρηνικού καυσίμου και

— ανταπόκρισης σε νέες προκλήσεις που πηγάζουν από τις μείζονες διεθνείς αποφάσεις, καθώς και από την αφομοίωση νέων, αποδοτικότερων τεχνολογιών.

Η αμεροληψία του ΚΚΕρ είναι ουσιαστικής σημασίας για τη στήριξη δράσεων καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης πυρηνικών υλών και των ζημιών στο περιβάλλον. Οι δραστηριότητες του ΚΚΕρ στο υπόψη πεδίο αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της διαδικασίας τόσο της ευρωπαϊκής συνεργασίας, όπως αντανακλάται στο δίκτυο ευρωπαϊκού συνδέσμου έρευνας και ανάπτυξης διασφαλίσεων, όσο και από τη διεθνή συνεργασία με τις Ηνωμένες Πολιτείες, τη Ρωσία, την Ιαπωνία, τη Βραζιλία, την Αργεντινή και τον Καναδά.

Οι δραστηριότητες του ΚΚΕρ θα επικεντρωθούν:

— στην ανάπτυξη και βελτίωση τεχνικών μέτρησης, παρακολούθησης και αναλύσεων με έμφαση στον αυτοματισμό· τεχνικές καταστρεπτικής και μη καταστρεπτικής δοκιμής και ανάλυσης (συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης αναλύσεων υψηλών επιδόσεων για την ανίχνευση ιχνών ραδιενεργών υλικών στο περιβάλλον), τεχνικών σφράγισης και απομόνωσης, ποιοτικού ελέγχου· οι δραστηριότητες αυτές αφορούν συγκεκριμένα μεγάλους σταθμούς επανεπεξεργασίας καυσίμων και τον κύκλο του πλουτωνίου, συμπεριλαμβανομένου καυσίμου MOX, και θα περιέχουν την παρακολούθηση των επιδόσεων βιομηχανικού εξοπλισμού υπό πραγματικές συνθήκες λειτουργίας και τη μελέτη της συμμόρφωσής του προς διεθνή πρότυπα,

— στην ανάπτυξη τεχνολογιών πληροφοριών ειδικού προορισμού (τεχνικές επεξεργασίας για την ανάλυση και ανίχνευση ανωμαλιών μεταξύ δηλώσεων και επαληθεύσεων· τεχνικές τρισδιάστατων λέιζερ για την παρακολούθηση πολύ ευαίσθητων περιοχών)· τηλεπισκοπική εκτίμηση ως μεθόδου ανίχνευσης παράνομων πυρηνικών δραστηριοτήτων: συγκρότηση της απαραίτητης υποδομής υλοποίησης για σκοπούς ελέγχου,

— στην αξιολόγηση, όσον αφορά ελέγχους σχάσιμων πυρηνικών υλών, ορισμένων καινοτόμων ιδεών στο πεδίο των αντιδραστήρων και του κύκλου του πυρηνικού καυσίμου· προετοιμασία μιας θεώρησης που να επαρκεί από πλευράς ελέγχου,

— στην ανάπτυξη τεχνικών αναλύσεων προσαρμοσμένων για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και των ζημιών στο περιβάλλον, στις οποίες εμπλέκονται ραδιενεργά υλικά (π.χ. παράνομη απόρριψη): έρευνα με αντικείμενο την ανάλυση των χαρακτηριστικών ιδιοτήτων των σχάσιμων υλικών, όπως ισοτοπική σύνθεση, καθαρότητα και κοκκομετρική σύνθεση για την αξιολόγηση της σκοπούμενης χρήσης, της ημερομηνίας κατα-

σκευής κ.λπ. και ανάπτυξη βάσης δεδομένων για την παραβολή προς τα εν λόγω χαρακτηριστικά· ανάπτυξη υπερευαίσθητης ανάλυσης για να καταστεί δυνατή η εξακρίβωση της διαδρομής που ακολούθησαν οι ύλες έως τον τόπο κατάσχεσής τους,

— στην επιμόρφωση επιθεωρητών και χειριστών, ιδαίτερα σε νέες τεχνολογίες.

4. *Παροπλισμός μονάδων και διαχείριση αποβλήτων*

Το ΚΚΕρ θα αναλάβει και εντείνει τις εργασίες με αντικείμενο τον παροπλισμό και την αποξήλωση πυρηνικών εγκαταστάσεων που δεν χρησιμοποιούνται πλέον εδώ και αρκετό καιρό και καθίστανται απηρχαιωμένες. Τούτο θα περιλάβει την επεξεργασία και τη διαχείριση, έως και τη διάθεση, αποβλήτων που προέρχονται από την ανωτέρω εργασία. Η παράμετρος αυτή είναι ζωτικής σημασίας όχι μόνο για την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά επίσης και των εργαζομένων, και για την ενδεχόμενη περιστολή του κόστους εκμετάλλευσης, επειδή θα μειώσει την ανάγκη για παρακολούθηση και επιτήρηση, παράλληλα με τη μείωση και τη συγκέντρωση των πυρηνικών δραστηριοτήτων.

— Κατάρτιση μακροχρόνιου σχεδίου για να εξασφαλιστεί μελλοντική και συνεχής διεξαγωγή των εν λόγω δραστηριοτήτων

— Ανέγερση εγκατάστασης για την επεξεργασία υγρών αποβλήτων

— Έναρξη επιχείρησης παροπλισμού και αποξήλωσης απηρχαιωμένων μονάδων και της διαχείρισης των αποβλήτων που προέρχονται από τις εν λόγω δραστηριότητες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

1. Η Επιτροπή, επικουρούμενη από το διοικητικό συμβούλιο του ΚΚΕρ, θα υλοποιήσει τις άμεσες δράσεις με βάση τους περιγραφόμενους στο παράρτημα Ι επιστημονικούς στόχους και περιεχόμενο. Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τις υπόψη δράσεις εκτελούνται στα ανάλογα ινστιτούτα του Κοινού Κέντρου Ερευνών (ΚΚΕρ).

2. Κατά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων του, το ΚΚΕρ, όποτε είναι σκόπιμο και εφικτό, θα συμμετέχει σε ή θα οργανώνει δίκτυα δημόσιων και ιδιωτικών εργαστηρίων των κρατών μελών ή ευρωπαϊκούς ερευνητικούς ομίλους. Ιδιαίτερη προσοχή θα αποδοθεί στο συντονισμό με τη βιομηχανία, ειδικώς με μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ερευνητικοί φορείς εγκατεστημένοι σε τρίτες χώρες θα μπορούν επίσης να συνεργαστούν σε έργα, σύμφωνα με τις σχετικές διαταξεις του άρθρου 7, και κατά περίπτωση στο πλαίσιο συμφωνιών E&T συνεργασίας μεταξύ της Κοινότητας και των οικείων τρίτων χωρών. Ιδιαίτερα θα προσεχθεί η συνεργασία με ερευνητικά εργαστήρια και ινστιτούτα χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

   Οι αποκτώμενες γνώσεις από την υλοποίηση των έργων θα διαδοθούν από το ίδιο το ΚΚΕρ (λαμβάνοντας υπόψη πιθανούς περιορισμούς λόγω τήρησης του απορρήτου).

3. Τα συνοδευτικά μέτρα θα περιλάβουν:

   — την οργάνωση επισκέψεων στα ινστιτούτα του ΚΚΕρ εκ μέρους υποτρόφων, επιστημονικών επισκεπτών και αποσπασμένων εμπειρογνωμόνων,

   — τη διοργάνωση απόσπασης προσωπικού του ΚΚΕρ σε εθνικά εργαστήρια, βιομηχανικά εργαστήρια και πανεπιστήμια,

   — συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών, μεταξύ άλλων μέσω της διοργάνωσης επιστημονικών σεμιναρίων, εργαστηρίων και ημερίδων και επιστημονικών δημοσιεύσεων,

   — εξειδικευμένη επιμόρφωση με έμφαση στον πολυεπιστημονικό χαρακτήρα,

   — την ανεξάρτητη επιστημονική και στρατηγική αξιολόγηση των επιδόσεων των έργων και προγραμμάτων.